Č. j.: SMZŠ – 41/2026

Školní preventivní program

Kapacita ZŠ: 90
Počet dětí v MŠ: 40 (reálně 1 oddělení do 24 dětí)

Školní preventivní tým:	ŘŠ	Mgr. Radomír Prokop
	MP	Mgr. Radomír Prokop
	VP	Mgr. Magdalena Hofericová
	ZŘŠ	PaedDr. Alena Zemčíková

Charakteristika školy

Podrobná charakteristika školy je součástí ŠVP, cíle a vize školy jsou popsány též v Koncepci a strategii SMZŠ. Zde zmiňujeme pouze specifické body mající vliv na prevenci rizikového chování.

- umístění školy v klidné lokalitě
- pouze jedna budova (propojené části), přilehlá zahrada s herními prvky
- neúplná škola s 1. – 5. ročníkem ZŠ
- rodinná atmosféra, max. 18 dětí ve třídě
- žáci většinově prochází předškolním ročníkem MŠ, která je součástí SMZŠ
- v ideálním případě stejný učitel od MŠ po 5. třídu
- všichni žáci znají všechny pedagogické i nepedagogické zaměstnance školy
- učitel/vychovatel je s dětmi od předání rodičem až po vydání žáka zpět zákonnému zástupci nebo jím zmocněné osobě
- neformální setkávání s dětmi i jejich rodiči – akce školy a Školské rady
- dobrá vzájemná znalost pedagogů a rodičů dětí a žáků
- neformální budování vztahů učitel/žák při mimoškolní činnosti, expedicích, víkendových akcích, příměstských táborech
- úzká spolupráce učitelů s rodiči – častý kontakt osobní i prostřednictvím školního informačního systému Edookit
- plně kvalifikovaný pedagogický tým
- těsná a častá interakce učitel/VP/MP/vedení školy/ŠPZ

Bezpečnostní rizika

Ve škole jsou samozřejmě místa, která nejsou pod stoprocentním stálým dohledem učitele/vychovatele. Tato mohou být zdrojem potenciálního rizika, takže jim musí být věnována zvýšená pozornost.

- keře, domeček na školní zahradě
- sociální zařízení
- šatny

Podobně rizikové může být i prostředí na akcích konaných mimo školu – např. expedice, školy v přírodě, sportovní kurzy. I zde platí nutnost zvýšeného dohledu, seznámení žáků/dětí s možnými riziky (tento upravuje směrnice – dle specifičnosti akce).

- riziko vstupu cizího člověka do objektu školy

Ve školním řádu je jednoznačně zakázáno žákům/rodičům vpouštět do budovy cizí návštěvníky. Vstup do vestibulů u tříd je zabezpečen dálkovým otvíračem dveří a kamerou.

Koncepce preventivního programu pro sociálně patologické jevy

Cílem naší primární prevence je zvyšovat odolnost dětí vůči sociálně patologickým jevům a snížit rizika vlivů, které narušují jejich zdravý osobnostní a sociální vývoj. V účinné spolupráci s rodiči a pedagogy naší školy se nám daří vcelku úspěšně eliminovat problémové vlivy okolního prostředí.

Mezi priority našeho programu tradičně patří: stimulace děti k větší **toleranci a empatii** k druhým, umět řešit **problémy ve vztazích** se spolužáky adekvátním způsobem, v rámci učiva přírodovědy, prvouky nebo vlastivědy prodiskutovat témata: **drogová a jiná závislost**, **šikana**, **fyzické a psychické násilí**, **krádeže**, **kyberšikana/kyberprostor** (v rámci ITC ve 3. ročníku) a i ve vyšších ročnících, **bezpečnost** při sportech, dopravních situacích. Za další aktuální téma považujeme péči o děti z rodin s OMJ. Samozřejmě za podstatnou součást našeho preventivního programu považujeme úzkou spolupráci s rodiči dětí/žáků. O případných problémech proto rodiče včas informujeme, a to především na osobních schůzkách. Na upřímném vztahu s rodiči si zakládáme.

Č. j.: SMZŠ – 41/2026

Proporční rozvržení témat jednotlivých oblastí rizikového chování

ROČNÍK	1. – 2.	3. – 4.	5. – 6.
1. Záškoláctví	1	0	1
2. Šikana/agrese	1	3	3
3. Rizikové sporty/doprava	1	2	3
4. Rasismus/xenofobie	0	1	1
5. Sekty	0	1	1
6. Sexuálně rizikové chování	0	1	2
7. Adiktologie (problematika závislostí)	2	2	4
8. Týrání, zneužívání	1	1	1
9. Poruchy příjmu potravy	0	2	4
POČET HODIN CELKEM	**6**	**13**	**20**

Pozn. V rámci evaluační zprávy jednotlivých tříd (na konci školního roku) budou v tabulce uvedeny konkrétní časové záznamy provedené prevence. V průběhu školního roku bude prevence zapisována do třídní knihy v rámci náplně tzv. Třídnické chvilky (pravidelně v rozvrhu třídy).

Témata PP obsažená v učivu dle ŠVP

1. ročník

- Dopravní výchova (jsem chodec, pravidla silničního provozu)
- Jsem jedinečná bytost
- Moji spolužáci
- Zdravá výživa
- Zdraví a nemoci

2. ročník

- Úrazy a jejich prevence
- Úcta ke starým lidem, chování v rodině
- Krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání), kde lze opatřit pomoc
- Chování v roli svědka (trestného činu, krizové události, apod.)

3. ročník

- Zdravá výživa a psychohygiena
- Stres, jeho prevence a minimalizace důsledků
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – odolnost vůči vrstevnickému nátlaku, posouzení a zvládnutí krizové situace
- Shody a rozdíly mezi národy a kulturami
- Jsem cyklista (dopravní výchova)
- Bezpečný pohyb na internetu
- Kyberšikana

4. ročník

- Příprava na roli rodiče v budoucnu (sexuální výchova, lidské tělo, vývoj člověka)
- Nemoc člověka (pomoc v nemoci v rodině, kamarádům)
- První pomoc při úrazech
- Lidská spravedlnost a práva, pravidla slušného chování
- Diplomacie
- Současné problémy v soužití lidí – pomoc, tolerance, solidarita
- Různá kulturní etnika, národnostní menšiny

5. ročník

- Člověk a úrazy (elektrický proud, chování při živelných pohromách)
- Život a lidé v chudých oblastech světa
- Nacionalismus (s tím spojené náboženské sekty, organizace, apod.)
- Hygiena a psychohygiena
- Konflikt

Realizace jednotlivých témat

Výše uvedená témata jsou v přímé spolupráci s třídními učiteli, učiteli tělesné výchovy, anglického jazyka, výtvarné výchovy, dramatické výchovy a IT **realizována v průběhu celého školního roku v rámci výuky**. Děti zpracovávají pracovní listy, vyplňují cvičení v jednotlivých pracovních sešitech k učebnicím, některá témata zpracují i výtvarně. Vše vyhodnocují třídní učitelé, konzultují s VP/MP. Tím, že některé předměty vyučují jiní učitelé než třídní, máme možnost sběru informací z několika zdrojů. Pokud je tedy naznačen **problém, snažíme se jej řešit a identifikovat hned v počátku**. Učitelé mají nástroje (hry, pozorovací strategie) na odhalení problémů v třídním kolektivu, zdrojem jsou metodická doporučení, semináře, konzultace s externími odborníky (PPP.psychologové...).

Specifické cíle primární prevence

1. - 2. ročník

- chápe nutnost pravidelné docházky do školy a dodržování školního řádu
- umí se chovat podle společně vytvořených třídních pravidel
- rozlišuje žalování od svěření se dospělému v případě nějakých potíží
- chápe zásady slušného chování
- žák je schopen přiznat svou chybu, snaží se ji napravit
- žáci chápou, že co nechtějí, aby jiní činili jim, nemohou oni činit ostatním
- žák zvládá ovládat své chování a neriskuje v dopravním provozu
- žák zná nebezpečí kontaktu s cizími lidmi
- žák si uvědomuje nebezpečnost volně dostupných léků (v lékárničce), nálezu stříkačky na hřišti...
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek

- žák zvládne odmítnout nevhodné chování blízké i cizí osoby
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu

3. - 4. ročník

- žáci jsou schopni respektovat školní řád
- žák je schopen usměrnit projevy svých negativních emocí
- žák je schopen řešit konflikty jinak než útokem či odplatou, chápe kompromis
- žák dodržuje pravidla bezpečného chování v silničním provozu
- žák umí zavolat na linku tísňového volání
- žák respektuje odlišnosti jiných lidí
- žák je způsobilý nepodléhat kolektivnímu myšlení založenému na nátlaku
- žák je způsobilý odolat a čelit psychické manipulaci
- žák umí mluvit o svém těle
- žák se umí zeptat učitele na otázky sexuality a reprodukce
- žáci dokážou pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- žák je schopen přiměřeně projevovat své emoce, je způsobilý kritickému myšlení
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl

5. ročník

- žák má jasně profilované postoje ke vzdělávání
- žák respektuje školní řád
- žák zvládá dodržovat termíny úkolů a plnění školních povinností
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- žáci zvládnou vyjednávat o kompromisu v řešení sporu
- žák je schopen vyjádřit své emoce kultivovaným způsobem
- žáci odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- žák aplikuje své znalosti a dovednosti ve vztahu k vlastní bezpečnosti i k bezpečí svého okolí (např. při sportu)
- žák dokáže poskytnout v případě nutnosti základní první pomoc
- žák je schopen aplikovat pozitivní postoje ve vztahu k příslušníkům jiných etnických skupin
- žák umí identifikovat hlavní rozdíly mezi chlapci a dívkami
- žák umí respektovat druhé lidi a jejich osobní svobodu
- žák dokáže uspokojit svou touhu po nových zážitcích a vzrušení nerizikovým způsobem chování

- žák zná zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- žák umí identifikovat rizika a dopady poruch příjmu potravy
- žák se umí obrátit na kompetentní osobu v případě problému s PPP
- žák má osvojeny znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty v přístupu k utrpení a bolesti druhých – záměrně nepůsobí bolest sobě ani druhým lidem, nechová se sebedestruktivně, nevyhledává slabá místa druhých a nezneužívá své místo ve skupině vrstevníků

S kým spolupracujeme

- **PPP Sládkova** - v nabídce jsou programy pro třídní kolektivy, učitele. Využíváme preventivní programy pro třídní kolektivy, v případě potřeby absolvujeme indikované programy.

- **Společně k bezpečí** – programy zdravé komunikace, semináře a metodická podpora

- **PPP Zachova –** velmi úzce spolupracujeme s psycholožkou Mgr. Věrou Pražákovou, speciálními pedagožkami Mgr. Zuzanou Pařenicovou a Mgr. Lenkou Štěpánkovou, PhD. Případné problémy řešíme nejdříve s rodiči v rámci školy, v případě potřeby opět po dohodě s rodiči v rámci vyšetření v PPP.

- **Scio** – Mapa školy – dotazníkové šetření pro žáky, rodiče a zaměstnance školy

- **Nadace Podané ruce** - nabízí nám preventivní programy v oblasti drogových závislostí, popř. konfliktů v rodině.

- **Společnost nabízející preventivní programy pro školy –** např. výukový program Moc slova zabývající se komunikací mezi dětmi ve třídě.

- **www.e-bezpeci.cz** – linka zabývající se kyberšikanou pro děti, rodiče, školu

- **zvolsi.info** – společnost zabývající se mediální gramotností, nabízí semináře především pro rodiče

- **NÚKIB** – hry a návrhy aktivit pro děti od MŠ do pátého ročníku, výukový program pro děti (program zaměřený na bezpečný pohyb na internetu, kyberšikanu a prevenci) pro žáky 4. a 5. ročníku a jejich rodiče.

- **Policie ČR** – prevence kriminality, programy zaměřené na dopravní výchovu

- **Filmový festival Jeden svět –** každoročně nabízí krátké filmy ze života dětí v různých zemích světa, ukazuje problémy takové, jaké jsou. Třídní kolektivy se účastní festivalu nikoliv pouze jako diváci. Prostřednictvím lektorů jsou s nimi rozebrány problematické situace ve filmech, přičemž vždy následuje ještě další práce TU s třídním kolektivem.

Č. j.: SMZŠ – 41/2026

Řešení krizových situací ve škole

Jsme škola rodinného typu a tak se nám daří včas podchytit případné sociálně patologické jevy. Vzhledem k tomu, že vztahy s rodiči našich žáků jsou velmi úzké, problémy žáků ať už s chováním či výukovými obtížemi řeší primárně třídní učitel, popř. ve spolupráci s VP nebo MP a ředitelem školy. Je-li třeba, sjednáme s rodiči schůzku a snažíme se problém řešit v souladu se Školním řádem. Při opakovaných problémech další setkání organizujeme za přítomnosti ředitele školy, kde se dohodneme na dalším případném postupu.
Při výskytu krizové situace postupujeme dle Krizového plánu školy (včetně případné spolupráce s externím odborníkem).

Metody šetření

Již roky využíváme pro zjišťování školního klimatu, vztahů mezi rodiči, dětmi a školou společnost SCIO a jejich dotazníková šetření Mapa školy (opakovaně 1x za dva roky). Pomocí schůzek s rodiči, diskusí s dětmi a pořádáním týdenních výjezdů (expedic/škol v přírodě) s nadpoloviční většinou našich žáků stále zjišťujeme klima školy a jednotlivých tříd. Děti mají možnost při případných problémech obrátit se na jakéhokoliv učitele nebo svůj problém napsat na lísteček a vhodit jej do schránky důvěry umístěné ve vestibulu školy. VP tuto schránku vybírá 1x týdně a případné problémy řeší ihned s třídními učiteli. U tříd jsou umístěny schránky důvěry (větší anonymita/příležitost pro vhození), které vybírá TU. Důraz klademe především na práci třídního učitele s jednotlivými třídami. Zakládáme si na vzájemné důvěře mezi učiteli a žáky. Pokud je naznačen problém, je řešen na třídnických chvilkách – setkání v rámci velké polední přestávky. Tyto jsou vyhodnoceny ve spolupráci s VP nebo MP. Jako účinné se nám jeví konzultování vzniklých problémů s psycholožkou a speciální pedagožkou z PPP Zachova, které k nám do školy dochází minimálně dvakrát v průběhu školního roku.

V Brně dne: 20. dubna 2026

Zpracovala: Mgr. Magdalena Hofericová, Mgr. Radomír Prokop
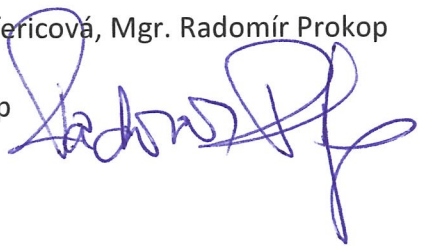
Ověřil a schválil: Mgr. Radomír Prokop